

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADATNAK.

Felelős szerkesztő **Benczúr Sándor**

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.

Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉR 30 KRAJCAR.

Kiadó s lap tulajdonos **SÁMUEL ADOLF**

A kereskedelmi szédelgés.

A népek békés és kulturális érintkezésének első terjesztője a kereskedelem volt. A kereskedő, aki a maga áruival ezer veszély között ismeretlen tájakat keresett fel, és ismeretlen népekkel érintkezett, nem csak a békés érintkezés közvetítője volt, hanem az idegen népek szokásait ellette, az ismeretlen népek és szokásokról hírt adván, az általános művelődés és az emberiség tudásának előbbre vitelében nem jelentéktelen tényezőként szerepelt. Nem csak az ő korban, de a jelen korban is azt tapasztaljuk, hogy a tisztességes kereskedelem az országok felvirágoztatására vezet. Anglia világ uralma a tisztességes kereskedelem nélkül soha ki nem fejlődött volna.

Rége a kereskedés, a kereskedő életének és áruinak gyakori kockázatával járt, innét eredt a kereskedőnek azon törekvése, hogy kockázatával szemben nyereségre iparkodott szert tenni. Ma a kereskedelem nem jár oly veszéllyel, a kockázat azonban ma is megvan, így érthető, hogy a kereskedő foglalkozásából nyereséget akar szerezni. Az ellen kifogása senkinek nem lehet, mert a tisztas munka nyeresége, a fáradozás jutalma.

A fennebbiek képezik a kereskedelem eszményi állapotát, vizsgáljuk csak a való megtelele ezen eszménynek. Fájdalom, az eszmény e téren is oly magasan lebeg felettünk, hogy be kell vallanunk, miként a mai kereskedelemben nyomát sem találjuk azon elemeknek, melyeket

a nemzet gazdaságtan, a kereskedelem fogalmának megalkotásánál mint ismeretű jeleket felsorol.

Mindentéren találkozunk a kompcióval, azonban a tisztas munka kerülése, a gyors meggazdagodás lidérc fényének kergetése, a szédelgés, sehol sem annyira otthonos, mint a mai kereskedelem terén. Sehol az ügyletek oly óriási számát, a felén tuli sérelem miatt nem lehet annyira érvényteleníteni, mint éppen a kereskedelem terén. Kereskedelmi és hitel törvényeink annyira hézagok, hogy szünte közmondássá vált „élhetetlen az olyan üzér, a ki a kereskedelmi és hitel törvények minden intézkedését kijátszani nem képes”. Ily körülmények között nincs mit csodálkoznunk azon, ha a hitelezési szédelgés nap-nap után úgy a kereskedők, mint a vevők sorában újabb áldozatokat szed. Gondoljunk csak a részlet ügyletekkel járó szédelgésekre. Nodé ez alkalommal ezzel nem óhajtok foglalkozni, csak általában konstataljuk új cég, új csőd, és mondjuk csalárd vagy legjobb esetben vétkes bukás.

A könnyelmű üzlet alapítás napi renden van. Manapság igen tekintélyes üzlet az, mely a megfelelő forgó tőkével rendelkezik. Ma elég az üzlet alapításához a hangzatos név és a nagy betűkkel kiírt cég, és mérleg 400 frt készpénz. A nagy kereskedő könnyen hitelez, hogy ennek fejében rossz árut és méreg drágán ad, az mellékes, hisz a mai kereskedő nem a tisztességes nyereségre számít, de arra spekulál, hogy mennél előbb és minél nagyobb hitelre tegyen szert. Ha ez megvan, akkor derűre borúra árut rendel, az árut a váltó lejárat tartamához képest vagy beszer-

zési áron alul elvesztegeti, az esetben pedig, ha a lejárat rövid, eltünteti, azután mint aki dolgát jól végezte, várja, hogy hitelezői ellenében csődöt kérjenek. Ha azonban nagyon lelkiismeretesnek akar látszani, mintán a helybeli s tulnyomólag alköveteléseket érvényesítő hitelezői, áruit lefoglalták, s így arra külön megtartási vagy zálogjogot nyertek, úgy maga ellen kér csődöt. Persze a tömeggondnok ezen ügyleteket megtámadja és ekkor ezen hitelezők az önzetlen szerepet játsszák s a követelésükről lemondanak, követelésük csak mint más csőd követelés szerepel. Aki gondolkodik felette, hamar belátja, mire jó ezen törvényes komédia. A nagykereskedő, a leltározott tárgyak becsértéke. — mely a beszerzési áránál tetemesen alacsonyabb, — a tartozásnak alig 10 %-át tevén ki, fűhöz-fához kapkod; ugyan csak meg nem engedeti módon mennél nagyobb percentet iparkodik a vagyon bukottól kicsikarni s ha ez sikerült követelését tulnyomólag a csőd követelésekbe be sem jelenti. Ezután a csőp okkal móddal megszűnik, s a közadós mint a Phönix hamvaiból újra feltámad s a régi üzlet tulnyomólag új cég alatt tovább él virágzik, s a törvény és tisztesség kijátszására irányuló tájékat újra elől kezdi.

A jámbor polgártárs aki mind ennek szemlélője volt, hol a tragikai igazság szolgáltatás akarom mondani a bíróság, mily büntetés éri a törvény kijátszót. Ejnye erről majd megfeledeztünk. Igaz ugyan, hogy ma napság csak a régi drámákban éri utól a bűnöst a büntetés, de hát meg kell adni mindenkinek a magáét,

SZARVAS és VIDÉKE TÁRSZÁJA.

A név ténye.

Az ifjunak nem volt senkje. Szülei gazdag emberek voltak, de kőszivűek; a vagyonuk arán jutott élvezeteknek éltek és keveset törődtek gyermekükkel, kit kiadtak egy intézetbe s ő ott nevelődött fel anyai szeretet nélkül. És már az egyetemre ment Kovács Géza, mikor még mindig érezte szívében a banem töltött őr.

Tehtélyes havi epauage, pompás garzon lakás, remek könyvtár, előkelő összeköttetés s szép vagyon áll rendelkezésére, de szeretetet hiába keresett. Tudományos szomszja kielégítést talált, ment előre, de hogy magányos estéit szeretetben tölthette volna, arra nem volt esz. Szülei egyik helyről a másikra utaztak, éltek ha haza is jöttek kis pihenésre, a fiúnak mindenben volt része, csak szeretetben nem. Állítólag — egy-két irigye a gazdag családnak teriesztette — e hideg közönynek oka az volt, hogy Kovács Géza nem volt tényleg fia a Kovács párnak, hanem csak úgy örökbe fogadva mely örökbefogadást ismert arisztokrata család sarja egész vagyonnal fizetett meg, s innen származik Kovács gazdagságának alapja. Dehát ez csak mende monda; a tény az, hogy a fiu szüleire nézve alig létezett. Így jutott az egyetemi tanulmányok végére. Akkor

azután egy-egy elhatározás érlelődött meg agyában. Pályavégzett ember, pár hó választja el a doktorátustól vagyona is van, csak az hiányzik, hogy betöltse azt az őr, ameyetl szívében érez. Igen, korán fog nőszülni, családot alapít s így kárpótolja magát a szeretet eddigi nélkülözéséért és így talál szeretetet.

De a sokat tanult ember kevésé ismerte az életet. Nem tudta, hogy az emberek rosszak, és hogy nagyon lehet csalódnai. Tarsaságokba vezettette be magát. Megismerkedett aztán sok szép leánnyal, köztük Neményi Szidával, egy fekete szépséggel, ki elég jó családból származott, hogy egy Kovács Gézának bemutatassék.

Szida alig volt tizenhét éves; kacérsága lényéhez tartozott, mert úgy családja, mint nevelése és társalgási köre kitűnő volt.

Szidának megtetszett az érdekes és előkelő külsejű, kissé melancholikus ifju, és szívesen vette, ha vele többet foglalkozott. És talán érvelődéséből szerelem fejlődött volna, ha meg nem jelenik a látó határon egy kopott gróf. Pedig Kovács olyan hatást gyakorolt a leánnyra, hogy az vele szemben kacérkodást nem is üzte, sőt már másokkal szemben sem folytatta.

A tönkrement Zsarnócsay gróf minden áron beakarta aranyozni régi címerét és erre alkalmas és elégséges lett volna Szida vagyona.

A grófnak, ki különben tüzerfőhadnagy volt, megjelenése forrongást idézett elő a leány lelkében és Kovács Géza képét kiszorította onuet. Hogy is ne!

Régi leány ábrándjai Szidának nem akörül csoportosultak, hogy boldog feleség, hanem hogy méltóságos asszony lehessen. És ennek a tervnek feláldozta a szép fiatal embert, kihez vonzódást érzett.

A gróf célját érte. A szülők ugyan Kovácsnak adtak előnyt, de az nem kérte meg a leány kezét, így azután a grófnak nem adtak kosarat. Az eljegyzést egy epizód előzte meg.

Kovács ott sétálgatott a kertben Szidával. Egyszerre a leány megállt s így szólt az ifjuhoz. — Mondja, hogy tetszik önnek Zsarnócsay gróf?

— Kovácsy kelepcebe volt szorítva, beszélnie kellett.

— Nem alkottam róla véleményt még magamnak.

— Ugy? nevertt a leány. Nekem tetszik és bárki felett előnybe részesíteném.

Kovácsy elsápadt, gyorsan távozott és haza ment. A leány jól sejtette. Ép megakarta kérni kezét s ezzel a párbeszéddel Szida persze most elejét vette ennek az cshetőségnek. Másnap azután a gróf látogatott el hozzájuk. Őt is nyilatkozatra bírta.

— Gróf ur, én látom, hogy érzelmeiket táplál irányomban.

— Valóban bájos Szida kisasszony, de hisz sokszór sejtettem önrel.

— Nos, beleegyezésemet adom, hogy szüleimnél szerencsét próbáljon.

— És pártolni fog, Szida nagysága?

így a bíróságnak is, tehát erről is beszámolunk. Mikorra az új cég újra csödbe kerül, akkorra a volt közadóst, aki azóta ismét közbecsülésben álló kereskedő, a büntető törvény 419 §-ának valamelyik pontja alapján vétkes bukásban — tulajdonképpen mert mérleget nem készített és mert könyveket nem vezetett, — vétkesnek mondják ki, és elítélik 50—100 forint pénzbüntetésre, melyet a volt közadás, aki szerencsétlenségét a tárgyalás során könyfacsaróan adta elő a még egyszer annyira sugó védelmi díjjal együtt szóvalánul kifizet.

Nem valami épületes dolgok ezek, holmi pikáns történeteknek talán több olvasója is akadna, azonban felemlítésük nem alkalomszerűtlen mert a kereskedelmi forgalom tekintetében nem valami első szerepet játszó városunk kereskedői között, a hitelezési szédelés, — tisztelet a kivételnek — annyira lábra kapott, a kereskedők elleni végrehajtások, majd ebből kifolyólag a csődök oly gyakoriak, hogy felemlítés nélkül nem hagyhatjuk. Tisztelt urak, talán elég lesz ebből a jóból, több tisztos munkát, kevesebb szédelést, ha ez meg lesz, úgy kevesebb új cégről, új csödről és kevesebb megszökött adósról kell beszámolnunk.

HIREK.

— **Képviselő testületi közgyűlés** volt e hó 22-én mely alkalommal az újonnan megválasztott pénztári ellenőr, s az adóvégrehajtói személyzet tették le hivatali esküjüket. Tegnap délután pedig a képviselő testület tisztai szék ülést tartott, mely alkalommal Borgulya György lemondása folytán üresedésbe jött községi pénztárnoki állásra Medvegy György, Petrács György, Velcs Tamás jelöltettek, s a választás megejtésére határnapul f. évi november hó 28-ik napjának délelőtti 10 órájára tűzte ki.

— **A szarvasi ág. ev. egyház** ma egyhete, az ó templomban rendkívüli közgyűlést tartott, mely alkalommal az egyháztanácsnak ama javaslata, miké t tekintettel az egyháznak nyomasztó pénzügyi viszonyaira, kivételesen az 1900-ik évben, minden egyes egyházi tagálta, eddigi adójának kétszerese fizetessék, nagy szótöbbséggel ellett fogadva.

— **Adomány.** Báró Königszwalter Herman, Pta Csaba-Csüdi nagybirtokos, a szarvasi szegények menedék háza javára ötszáz forintot adományozott. A jó tett, önmagát dicséri.

— **Közgyűlés.** A szarvasi szabadalvú kör, ma délután 2 órakor saját helyiségében közgyűlést tart.

— **Kereskedési telep létesítés.** Popjak György szarvasi lakos, járásunk főszolgabírájához kérvényt nyújtott be az iránt, miként a szarvasi 1255 számú beltelken fa, szén, homok és mész kereskedelmi telep létesítése engedélyeztessék részére. Ez ügyben a

§ És csakugyan pártolta, meggyőzött minden ellenvetést s végre is Szida gróf Zsarnócy menyasszonya lett.

§ Az esküvő előtt bucsuzni jött Kovácsy. Kimerültek és betegnek látszott. Szidát kellemetlenül érintette a látogatás. Völegénye távol volt, anyja gyöngékedett s ő egyedül fogadta a szalomba a vendéget.

— Bucsuzni jöttem és szerencsét kívánni.

— Hogyan, kedves Kovácsy ur?

— Hosszabb utra határoztam el magam. Követem szüleim példáját, kik életüket vasuton, hajón és szállodában töltik. Csak hogy az én utazásom nyugodtabb és hosszabb lesz.

Elbucsuztak, lázas kézzel szorongatta meg Kovácsy a menyasszony kezét. Azután hazament.

Másnap Neményi Szidából valóságos grófné lett, Kovácsy pedig elutazott. Utját egy gölyd szabályozta, mely keresztül járta azt a szívet, hol egy örökös urnó lakozott.

Zsarnócy grófné nászutjára ment, Kovácsyt elvitték az utolsó utra, rokon nem kísérte, mert, hogy szülei hol időztek, azt a temetés rendezői nem bírták kikutatni, s így nem is értesíthették a végzetes eseményről.

Azt mondják, hogy Szida grófné Kovácsy bucsujának emlékét a nászutra magával vitte. Hjah, azért mégis csak méltóságos asszony volt, a ki nászutjára ment. **Severus.**

helyszíni tárgyalás e hó 26-án délután fog megejtetni a fent említett beltelken, hová s mikorra az érdekelt szomszedság már meg is hivatott.

— **Tanítói gyűlés.** A szarvasi helyi tanító-egyesület nov. 19-én rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés Molnár János elnök rövid megnyitójával vette kezdetét, a ki örömet fejezte ki azon körülmény felett, hogy a míg más egyesületeknél folytonosan részvétlenségről panaszkodnak, a tagokat bírsággal hajtják a gyűlésekre s a tagdíjhátrélék óriási mérvben szaporodnak, a szarvasi helyi tanító-egyesületnél e tekintetben kifogástalan rend uralkodik, a tagok hivatásuk tudatában az egyesület iránti érdeklődésüket és kötelességeiket nemcsak szóval, hanem tettel is igazolják és teljesítik. Megnyitó után az elnök beszámol az országos bizottságnak aug. 20-án Budapesten tartott gyűléséről lelkesedéssel emlékeztetve meg a magyarországi tanítók vezéreinek laukadatlan és önzetlen fáradozásairól. Indítványára az egyesület Péterfy Sándor, Lakics Vendel, Ungváry Béla és Dr. Gööz József iránt hálás köszönetet és elismerését jegyzőkönyvileg is nyilvánítja. Ezután felolvastatott Rezei Sylvius kir. tanfelügyelőnek az egyesület elnökségéhez küldött átirata és az osztatlan népiszkolák tantervét illető miniszeri rendelet. A gyűlés ez ügyben való megállapodás megbeszélésére Molnár János, Boduár József, Paulenda János és Brusznyszky Pál tagokból álló bizottságot küldött ki. Az „Eötvös-alap“ módosított alapszabályainak ismertetése alkalommal az elnök indítványára lelkesedéssel határozatot, hogy az egyesület olvasóterme számára az „Eötvös-alap“ megteremtőjének, Péterfy Sándornak az arcképe lerajzoltassék. Határozatilag kimondatott, hogy az egyesület 1900. évtől kezdve minden tagja után három koronát fizet az alapra s miután a négyszáz korona alapítói díját is lefizette, az alapszabályoknak megfelelően helyi gyűjtő és kezelő bizottságot is alakít. E bizottság teendőinek teljesítésével egyelőre az igazgató választmányt bízta meg. Mocsikóczy Ágoston és Szirácky János egyesületi tagok tanítói állásukról lemondván, nyugalomba vonulásuk alkalmából az egyesület tiszteletbeli tagjaul lelkesedéssel megválasztja, hosszú időn át szerzett bokros érdemeik iránt elismerését jegyzőkönyvileg is nyilvánítja. A szarvasi népiszkolák érdekeinek megfelelő földrajz megírását illetően a pályázati határidő e tanév befejezéséig meghosszabbított. Az elnök megbízott, hogy az újonnan alkalmazott karfarsakat hívja fel az egyesületbe való belépésre és az utánuk járó „Eötvös-alap“ tagságot ez évre is beküldje. Az „Eötvös-alap“ helyi gyűjtő bizottsága megbízott, hogy az alap gyarapítása céljából táncal egybekötött szünelőadást rendezzen. A magyarországi tanítók háza javára adományozott Báró Eötvös József összes művei diszkiadásának az egyesületi könyvtár számára való megrendelését a gyűlés szintén elhatározta. Kürtössi József községi tanítónak, Szeberényi Lajos Zs. csabai ág. ev. lelkésznek a könyvtár gyarapítására adományozott ajándékaikért az egyesület köszönetét nyilvánítja. Elismerését fejezte ki Boduár József tanító iránt, hogy az egyesület olvasó-termet sziveségéből ruhafogasokkal felszerelte. Legközelebbi értekezletét az egyesület dec. 16-án tartja a mikorra előadókul Tóth Kálmán „Előre“ című költeményének tárgyalásával Paulenda János, Csukrász-féle phonomimikai olvasás tanítási módszer bemutatásával Brózik Lajos s a Franklin-Társulat által kiadott „Térkép-vázlatok“ ismertetésével Simkóczy Pál egyesületi tagok vállalkoztak.

— **Esperességi gyűlés.** A békési ág. hitv. ev. egyházmegye f. évi nov. 29-én Tót Koulson rendkívüli közgyűlést tart. — A közgyűlés d. e. 9 órakor kezdődik. — November 28-án d. n. 5 órakor előértekezlet lesz. — A közgyűlés tárgyai: 1. A felügyelő megnyitja a közgyűlést. — 2. Megalakulás; igazolás. — 3. Az esperes jelentése; ezzel kapcsolatos ügyek. — 4. Bizottságok kiküldése; hírványok, kérvények ügyében. — 5. A szarvasi egyház kérvénye új lelkészi hírvány ügyében. — 6. A szarvasi egyházból az istentisztelet sorrendje ügyében beadott föllebezés. — 7. A szarvasi főgymnasium felügyelő bizottságának jegyzőkönyve. — 8. Az egyházmegyei törvényszék kiegészítése. — 9. A segély egyleti számvizsgáló bizottság kiegészítése. — 10. A bizottság jelentése a szarvasi lelkészi és tanítói segélyegylet ügyében. — 11. Vegyesek, bizottsági jelentések. — 12. Nentáni indítványok. — 13. A következő gyűlés helye. — 14. Hitelesítők

— **Lemondás** Borgulya György községi adószedő pénztárnok viselt állásáról lemondott.

— **Adomány a gyulai gyermek-menhely javára.** Csáköi Geiszt Gyula s Geiszt Gáspár nagybirtokosok 1873-ik évben elhunyt édes atyjuk néhai Geiszt Gáspár hagyatékából a Fehér-Kereszt Országos Lelenczház egyesület gyulai fiókja javára 500 forint

tökét s ennek időközben felszaporodott 965 45 kr. kamatait összesen 1465 forint 45 krt adományoztak. Eme összeget Spett Vince ügyvéd a Geiszt-család jogtanácsosa, dr. Lukács György főispánnak, mint a békésmegyei fehér-kereszt egyesület elnökének megküldötte. A jótékonyág oltárára hozott áldozat önmagában találja legszebb jutalmát.

— **A Károly-kaszárnya titkai** címen új regény kezdődik most a „Budapest“ képes politikai napilapban. Tárgya az 1848—49-iki szabadságharc és a rákövetkező szomorú korszakból van merítve. Hasonló irányu regényekkel a „Budapest“ már sokszor kellett feltűnést, „A Károly-kaszárnya titkai“ azonban, melyekről a mostani nemzedék is hallott egyetmást, érdekességével felülmulja az összes eddig megjelenteket. A december elsején belépő új előfizetők már megkapják a regényt kezdettől fogva. A „Budapest“ előfizetési ára havonként 1 forint. Kiadóhivatala Budapesten, IV, Sarkantyus-u. 3 szám.

— **Az élelmesseg netovábbja.** Kinek nincs kedves hozzátartozója anyja, apja, férje, neje vagy gyermeke, kik ne örülnének, ha életnagyságu fényképpel otthonukat díszíthetnék és ki ne fogadna el egy ily 60 cm. magas szép kivitelű fényképet, pláne ha ezt ingyen kapja. Mert valóban teljesen ingyen ad a Párisi Nagy Áruház „Budapest, Kerepesi-ut 38.“ minden egyes vevőjének, ki 10 forint bevásárol, egy bármely fénykép után elkészített művészi kivitelű életnagyságu képet. Mivel azonban mindenki nem vásárol egyszerre 10 forint az ingyen fényképet pedig mindenki szeretné, az áruház ezen akkép segítőt, hogy a 10 forint részletekben is levásárolható. Ugyanis minden kisebb bevásárlásról egy boont kap a vevő és ha ezek a 10 forintot meghaladják; az ingyen fényképet, a mely testvérek között is megér 10 forintot, kiszolgáltatják. Figyelmeztetjük t. olvasó közönségünket, hogy szükségletüket ott szerezzék be és az áruház újonnan megjelent és eddigiek felülmuló képes nagy árjegyzéket hozassák meg.

— **Az iparhatósági megbizottaknak,** az 1900-ik évre szóló megválasztása f. évi október hó 4 én délelőtti 10 órakor fog megejtetni a járási főszolgabírói hivatalban. Az érdekelt iparosok ez uton is felhivatnak, hogy e választáson mennél nagyobb számmal jelenjenek meg.

— **Szegénységi bizonyítványok érvényessége.** A szegénységi bizonyítványok mostanáig az illetékes lelkész megerősítésének voltak alávetve. Egyrészt a lelkészi hivatalok távolléte miatt, másrészt azért, mert az illető lelkészek aláírásukat több esetben megtagadták, most a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a jövőben a szegénységi bizonyítványok lelkészi aláírás nélkül is érvényeseknek ismertessenek el.

— **A kondorosi vasuti állomáson** e hó 9-én éjjel eddig elé ismeretlen tettesek a vasuti raktár helyiség ajtaját kifeszítették s onnan két darab vízhatlan ponyvát, több csomag üres zsákok elvitték.

— **A népkönyvtárak gyarapítása.** A földművelésügyi m. kir. miniszter az Osztrák-Magyar Monarchia című nagy díszmunka kilencz teljes példányát küldötte a vármegye alispánjához, hogy azokat a vm. közművelődési egyesület által Gyula városban, B. Csaba, Békés, Mezőberény, Orosháza, Szarvas, Gyomaendrőd, és Szentandrás községekben felállított népkönyvtárak között ossza szét.

— **A Művészvilág** utolsó száma ismét gazdag tartalommal és páratlanul fényes kiállítással jelent meg Lakatos Arthur művészi rajza ékesíti a címlapot, benn a szöveg között pedig szintén kiváló festőművészek munkái vannak sok színtu nyomással reprodukálva. Az első cikket Szeljegyzetek címmel a kiváló újságíró Zemplényi P. Gyula a manapság divó társadalmi léhaságokról írta. Ágai Bélának hangulatos novelláján, Kampis János érdekes elbeszélésén és egy sikerült Guy de Maupassant-fordításon kívül Pásztor Árpád és Balla Miklósnak a két nagytehetségű fiatal poétának egy-egy gyönyörű versét találják az olvasók a szépirodalmi részben. Ince Henrik dr. a berlini Freie Bühne jubileuma alkalmából érdekes cikket írt Gerhard Hauptmannról, akinek sikerült fényképét is bemutatja a Művészvilág. A színházi rovatban most is alapos kimerítő tudósítás van az elmúlt hét színházi eseményeiről, a Nemzeti-Vig- és Népszínház újdonságairól. Ezt a számat Fridrik Imre dr.-nak hangulatos kis cikke, egy valóságos költemény — prózában, zárja be. A Művészvilág hetenkint 24 oldalon, sokszínű illusztrációkkal tarkítva jelenik meg. Egyes szám ára 20 krajcár, előfizetési díja egész évre 8 forint, félévre 4 forint, negyedévre 2 forint. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, VI. Podmanicky-utca 1.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestről, fogorvos specialista ki már övek óta ellátogat városunkba, egy hét óra ismét itten működik. Felhívja mindazok figyelmét, kik működését igénybe venni óhajtják, hogy szíveskedjenek minél előbb eljönni, mert vannak műtétek (plombirozások és műfogbetétek) melyek néha huzamosabb időt igénylenek. Lakása: „Arpád szálló” 1-ső szám.

Báli selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdívatossabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákra: pedig postafordultával** küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai** (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.**
— Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Tudományos érdekességek.

A vasut multjából.

Ma, hogy a közlekedési eszközök folyton újabb változásokon mennek át s egy újabb mozgató erő vagy gép felfedezése mindennapi dolog, érdekes visszatekinteni arra az időre, mikor az emberek minden tehnikai újítást kételkedő ellenszenvvel fogadtak. Egy angol revue visszapillantást közöl a mai kor legelterjedtebb, bár már alkonyodó jelentőségű közlekedési eszköz, a gőzvasut születési korszakára. Minket nevetésre ingerel a század elejétől való az emberek büszkesége, melyel minden újító kísérlettel szemben az ő postakocsijaik gyorsaságát emlegettek. Egy akkori újság a Quarterly Revier 1819. így ír: A vasut eszméje gyakorlatilag ki-vihetetlen. Van-e valami nevetésesebb és esztelenebb, mint egy oly gőzkocsi tervezése, mely a mi postakocsinknál kétszer gyorsabban haladna. Inkább elvárható hogy az ember majd idővel a volnichi tü.ér-laboratóriumban egy kongrave-féle rakétával fo-ja szállítatni magát, minthogy a gőz szárnyain haladjon.

Brongham Lord szintén mulatott a mérnökök hobortos ötletén, hogy 700 embert 7 wagonban begyöm-möztölve egyszerre naponként 24 kilométer sebességgel lehetne szállítani. Mikor a liverpool-manchesteri vonal terve fölmerült, a közellakók azt jósolták, hogy minden ház a vasut közelében le fog égni, a gabona éretlen marad, a mezők elszáradnak, a tehének nem fognak tréjni, a tyukok tojni, a madarak repülni, a fuvarosok lovaikkal együtt tönkre fognak menni s a légnyomás meg fogja ölni az utasokat. Ez nem tréfa, hanem valóság. Maga Thiers, a híres francia államférfi és történet-író is még 1836 ban a vasut ellen nyilatkozott, ő is az utasok életét felvén.

Oragó, a híres természettudós a versaillesi vasut építésénél azt tanácsolta, ne építsenek alagutat, mert az alagutban való haladásnál a hőmérsékletváltozás és robbanás lehetősége az utasok életét veszélyezteti. Azt is tanácsolta, ne használják ugyanazokat a síneket a a teher- s személyszállító vonatok czámára, mert így az egész üzem igen veszélyessé válik. A vasutak jövedelmezőségét is a személyforgalom statisztikája nyomán nem jövedölte valami rózsásnak.

XVI. Gergely pápa a vasutakat egy „minden tekintetben megvetendő közlekedési eszköznek” nevezte. Mikor Rothschild elhatározta, hogy Bécs és Brünn közt vasutat épít, nevettek az emberek. „Ugyan, — szóltak — a postakocsi mindig őrésen közlekedik ezen a vonalon s egy vasut kifizetné magát?” — Mikor V. Ferdinánd császár engedélyt adott Rotschildnak a mostani Nord-bahn megépítésére, így szólt: „Engedjük meg, ugy sem tarthatja magát sokáig ez a dolog”. Grillparzer, a híres osztrák drámaíró így elmélkedett: „A vasut, adósság és jezsuiták vtsznek legbiztosabban a pokolba”.

Az első németországi, Nürnberg és Fürth közti vasutvonal építését megelőzőleg a bajor orvosügyi tanács azt a hivatalos véleményt nyilvánította, hogy a gőzkocsikkal való forgalomközvetítés a közegészségügy érdekében megtiltandó. A tulgyors mozgás ugyanis az utasokban föltétlenül az agybetegséget, a delirium furiozum egy sajátságos nemét támasztja. Ha az utasok elég dörék magukat ennek kitenni, jó, de az állam kötelessége — így szól az orvosi vélemény tovább — a többi polgárt megóvni attól a veszélytől, mely egy villángyorsan tovarobogo vonat látásában rejlik. Ennek a szemlélese ugyanis ép ily bantalmakat ébreszt. Ezért ajánlatos, hogy egy az egész vonaltestet elfedő magas deszkafalat építenének a vasut mindkét oldalára. Es se tréfa, de hiteles adat a multból.

A bajor országgyűlés egy tagja azon a véleményen volt, hogy legfeljebb tengerparti államoknak lehet vasutra szükségük.

A hannoveri király pedig kijelentette, hogy nem egyezhetik bele a vasut építésébe: mert akkor minden szabó meg suzter ép oly gyorsan utazhatik, mint a király.

Ime néhány vélemény a vasut első napjaiból. Mint mindannyi fölött mosolyoghatunk, kivéve azokat, melyek az új közlekedési eszköz veszélyességét emlegették. Bizony a régi jó delizsánc lassan ment, de nem ittközött össze, nem okozott borzasztó vasuti szerencsétlenségeket, míg a mi egyre fejlődő vasutaink napról-napra újabb meg újabb meglepetésekben részesítenek.

C S A R N O K. Borközi gondolatok.

— Be zélgetés ivásközben. —

Hja, ja! Gonosz a világ, rosszak az emberek! Manapság már igazán mindenki gazember. Természetesen, édes öcsém, minket kettőnket kivéve.

Gonosz a világ, rosszak az emberek, ezer a csalódás. Csak egy nem csal meg: a bor. Azért igyál!

A bor: mennyei harmateppje az üdvösségnek. A szőlő édes, nemes vére, mely felkelti benned is mindazt, ami édes és nemes.

Lásd, a szőlő is olyan, mint a sziv. Akkor legédesebb, akkor ontja magából a legnemesebbet, amikor meg van repedve.

Pedig egy összetört boros üveg nagyobb lármát csinál ám, mint egy összetört sziv.

Szomorú dolog ez, — ne bezzéljünk róla. Inkább nevéssünk. Ámbár, azt mondom neked, hogy az a leg-szomorubb ember, aki minden felett csak nevetni tud.

A bölcs és a bolond közt az a különbség, hogy a bölcs minden felett mosolyog, a bolond pedig mindennek nevet.

Még egy különbség is van köztük. Egy bolond százat csinál; de aki mindenkét bolonddá tud tenni, az nagyon okos ember.

Tudod-e, mi a kötelesség? Az, a mit mástól mindig megkövetelünk.

Tudod-e, mi a szabadság? Nem az, hogy mindenki azt tegye, a mit akar, hanem az, hogy mindenki azt tegye, a mit legjobbnak tart.

Igyál! . . . Ez az egy szenvedelem van, a mi nem árt a testi épségednek. A szerelem vakká, az irigység némává, a gyűlölet sükketté, a harag bénává, a fősvényesség aszottá tesz.

Mohamed eltította a borivást. Hm, Mikor az öreg ezt a bolondot tette vagy részeg volt, vagy mámortól beteg.

Ettől a betegségtől pedig ne félj! Öcsém, minden doktori tudomány ellenére is csak két baj van, a minek ismerjük a biztos gyógyítóját A fogfájást meggyógyítja a hideg vas, a mámort a bor.

Szeresd a bort! A lányt csak szeretheted, de a bort szeretheted és meg is ihatod.

En nem szeretem a vizet még a csizmámban sem de azért mondok valamit a vizről. Ezt: lassu viz mindig mély, tiszta viz mindig hideg.

A hideg vizről pedig eszembe jut a házasság, ami olyan, mint Komárom vára volt 1849-ben. Aki kiut van, az szeretne bejutni, aki bent van, az szeretne kijutni célóle.

Sokat járt a szájam ma este, ugy-e? Nevetsz. Igazad van. Mert nem az az ora tesz bolonddá, amelyik áll, hanem az, amelyik rosszul jár.

De ha sok bolondot beszéltem is össze, azért tanulhatsz belőle valami okosat. Hiszen a legostobább embernek is vannak bölcseség fogai.

Különb, minek adjak neked tanácsokat. Ha okos ember vagy, ugy sincs szükséged rá, ha ostoba vagy, ugy sem fog rajtad. Jóccakát.

Pelárgus.

Hirdetmény.

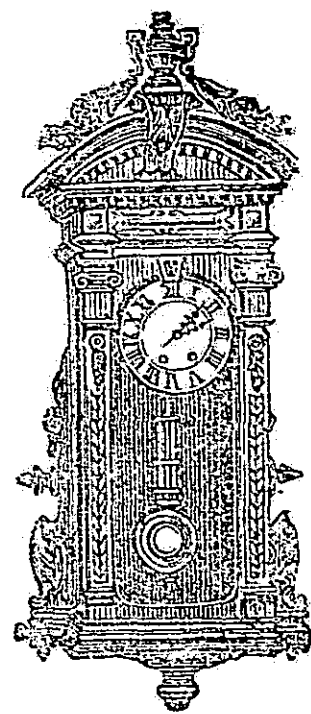
Tüzifa és kőszén ugy mint Salgó tarjáni és porosz szén kapható.

Pletenik József

piacféri üzletében
Szarvason.

Kivánatra haza szállítok.

Divatos Ékszerek

A magyar kir. fémjelző hivatal által hitelesített arany órák és ékszerek

Szép Márton

órás, ékszerész és látszerésznél
Szarvas

(Szt. István kir. u.) jutányos árban kaphatók.

Nagy raktár valódi „Genfi” és „Glashütte” zsebórákban, valamint fali és ébresztő órákban. **Orajavitásokat, arany műves munkákat, ugy-szintén villanycsengők szerelését** és javítását hallatlan olcsón és pontosan eszközöl **2 évi jótállás** mellett. Nagy választék valódi **tajték pipák és szemüvegekben.**

3-10

2 évi jótállás

6

huzásra érvényes jótékonycélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb. ért. Kivánatra 20% levonással készpénzben kifizettetik.

Első huzás

visszavonhatóanul már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít:

Nagy Jótékonsági Sorsjáték Kezelősége
a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Nagy raktár szőnyegekben

Ungár Jónás

Férfi- és női divat üzlet
SZARVASON, Berger-féle házban.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a piacztéren levő BERGER-FÉLE HÁZBAN egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

úri és női divat-áru üzletet nyitottam.

Raktáron tartok a legújabb divatu *férfi- és gyermek kalapokat*, továbbá *férfi, női és gyermek-czipőket* a legjobb minőségben, ugyszintén mindennemű *téli Jüger alsó ruhákat*, valamint *fehértűt* és minden e szakba vágó *divatárúkat*.

Jutányos árak, pontos kiszolgálás biztosítása mellett az igen tisztelt vevőközönség nagybecsű pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

UNGÁR JÓNÁS.

4-10

Nagy raktár szőnyegekben

Tronner Géza zongora és orgona hangoló - Budapestről. - Keresztély Sándor budapesti zongora gyáros, és Augster J. és fia, Pécsi orgona-építők képviselője elvállal ezen héten zongora-hangolókat 3 írtér, ugyszintén minden javításokat és bőrözést a legjobb kivitelben. Szives megrendeléseket kéretnek az Arpád szállodába czimezni.

PESTI HIRLAP.

Két évtizedes mult áll immár a *Pesti Hirlap* mögött. Két évtized bizonyítja, hogy hazánk e legelterjedtebb s így legjobbnak elismert lapja *mellő utódja lett a dicső emlékü Kossuth Lajos történelmi nevezetességu Pesti Hirlapjának*.

Ki vouhatná ezt kétségbe?! Hisz a *Pesti Hirlap* — mint a huszonegy év alatt megjelent minden sors bizonyítja — szabadelvű minden irányban, ugy politikai, mint társadalmi téren: független föl-és lefelé, a hatalommal és a nagy közönséggel szemben egyaránt; demokratikus minden ízében s csüggedetlen hirdetője, terjesztője és rajongó hive a társadalmi egyenlőség megszentelt elveinek.

Szabadelvűség, függetletlenség, demokratikus egyenlőség — volt és marad a *Pesti Hirlap* programja.

E programra esküszik, e programhoz hű maradt mindenkor a szellemi munkások ama fényes gárdája, melyet a *Pesti Hirlap* (ugy multban, mint a jelenben) maga körül csoportosít.

Vezércikkírói ez idő szerint; dr. Kenedi Géza (felelős szerkesztő), dr. Vázsonyi Vilmos. ifj. Abrányi Kornél, Kóbor Tamás

Tárcákra Mikszath Kálmán, Tóth Béla (egyszersmind a közkeveltségü *Esti levelek* írója), Murai Károly, Gárdonyi Géza, Quintus (Kenepi Géza), Kóbor Tamás, Bede Job, Tömörkény István, Kálnay László, Homok (Cserzy Mihály), Győry Ilona (szinikritikus), Kézdi-Kovács László (mükritikus), Kóboz (Kozma Andor) a közkeveltségü verses heti kronikák szerzője, Vértesi Arnold, Abonyi Arpad, Krudy Gyula, Zempléni Arpad, Hoffmann Ottó, stb. stb.

A *Pesti Hirlap* közkeveltségü karcolatai, csevegéseit, kis cikkeit Mikszath Kálmán (*A tisztelt Házból*), ifj. Abrányi Kornél (*a Lloydklubból*), Bede Job (*Vizy Gábor Levelei*), Murai Károly stb. írják.

Specialitásai is vannak a *Pesti Hirlapnak* s ezekre nézve egyetlen más lap sem vetélkedhetik vele. Ilyenek az imént említett országgyűlési, közéleti, politikai, társadalmi u. m. karcolatok (csevegések) mellett első sorban az *Esti levelek*, melyekben a toll első rangu művésze Tóth Béla — ez idő szerint legjelesebb tárcáirónk — napi eseményekhez, aktuális kérdésekhez szól hozzá, ritka elme éllel s országszerter elismert szellemességgel; hol tudományos alaposággal, hol könnyed gunynyal, tanítva és kritizálva.

Másik specialitása a lapunknak a Szerkesztői üzenetek naponkint gazdag rovata; melyet a szellemes Quintus állít össze hangyaszorgalommal s széleskörű tudományos készülettel mulattatva, tréfálkozva vagy filozofálva.

Minden új előfizető, aki december hó folyamán legalább negyedévre előfizet, s intén megkapja ingyen és bérmentesen a *Pesti Hirlap* nagy képes naptárát az 1900. évre, valamint a lapban folyó regény vaddig megjelent részét külön lenyomatban. — A *Pesti Hirlap* Naptára karácsony előtti héten fog szétküldetni. — A kiadóhivatal czime, hova az előfizetési díjakat legezelszerűbb postautalványon küldeni: Budapest, V., Váci körut 78.

További specialitások: a hetenkinti sakk-rovat, melyet hazánkban elsősakmestere Charousek Rezső szerkeszt, szakértő munkatársak segélyével; továbbá az időnkint adott bélyegkedvelők rovata, artista-hirek. (Amazt *Kósa* Rezső, emezt *Kiss* Dezső állítja össze.)

A lap rendes belső dolgozótársai — a már felsoroltakon kívül — szintén csupa kipróbált hirlapírók: báró Jósika Kálmán (külpolitika), Luby Sándor (napihirek), dr. Komor Gyula (szini kritikus), K. Kovács László (képzőművészeti kritikus), dr. Béli Izor (zenekritikus), Szabó László (vegyes és külföldi tárcák), Szegő Béla (vegyes és táviratok), Wurm Adolf (közgazdaság), Balla Vilmos (a szintén specialitást képező gabonatözsdei karcolatok írója), Guthy Imre (törvénytudósító) Zsoldos László (helyi tudósító), Schmittely József, segédszerkesztő.

A tartalom gazdasága és terjedeleme tekintetében szintén első helyen áll ma napilapjaink közt a *Pesti Hirlap*, mely naponról napra 22-24 oldalon jelenik meg, vasárnaponkint 32-48 oldalon.

Külün kedvezményeket is nyújt előfizelőinek, még pedig:

- haviokint egy jegyzéknaplót, a hó minden napjára, följegyzésekre szánt lapokkal;
- évenkint karácsony ajándékkul a *Pesti Hirlap* nagy képes naptárát, a legkitünőbb írók válogatott dolgozataival, közhasznu tudnivalókkal s a legérdekesebb képek egész tömegével;
- a *Párisi Divat* című, fényes kiállítású képes heti divatlapot (*Győry Ilona* szerkesztésében) a *Pesti Hirlap* előfizetői féláron kapják.

Regény közlemények dolgában is elsőség illeti a lapot; eredeti regényeit Mikszath Kálmán, Abonyi Arpad és Werner Gyula írják; fordított regényeit pedig a külföldi irodalom legelsőrendű termékeiből válogatja össze.

A *Pesti Hirlap* regényocsarnokát naponkint egy-egy külföldi (francia, angol, orosz) tárcá, elbeszélés, rajz vagy tréfés dialog egészíti ki; ugy hogy hogy annyi élvezetes szépirodalmi olvasmányt, mint a *Pesti Hirlap*, valóban egyetlen más lap sem ad ma olvasóinak.

Méltán mondhatjuk tehát ma hazánk legelterjedtebb lapját a *legolcsóbbnak* is; méltán ajánlhatjuk a nagy magyar olvasóközönség pártolásába; mert a *Pesti Hirlap* előfizetési ára egy hóra csak 1 írt 20 kr. negyedévre 3 írt 50 kr. s a *Párisi Divattal* együtt 4 írt 50 kr. (Ututványszámokat levelezőlapon kifejezett óhajra a kiadóhivatal mindenhova küld, ahol a lapot számonkint nem árulják.)